

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 6. decembra 2007 ☼ Leto XVII, št. 49

MUZEJ MEJNE STRAŽE V ŠTEVANOVCIH

Porabske vasi so več kot 50 let živele v senci železne zaves, kajti nekatere vasi se nahajajo ob slovenski, nekatere ob avstrijski meji. Najhujše je bilo na Gornjem Seniku, kajti tam so imeli obe meji in vse, kar je spadalo zraven. Najhujše za ljudi je bila omejitev prostega gibanja in s tem omejitev človekove svobode.

Posebne dovolilnice smo imeli prebivalci teh vasi, da smo lahko šli domov ali v sosednje vasi. Prav tako so morali imeti dovolilnice kmetje, ki so imeli svoje njive ob meji. In ko se je začelo mračiti, so morali nehati z delom... Brez dovolilnice v naše vasi ni smel niti zdravnik niti prevoznik, ki je dostavljal blago v trgovine... Na drugi strani so pa dolgo časa pomenile mejne karavle edino vez z »zunanjim svetom«. V šestdesetih, sedemdesetih letih po teh vaseh ni bilo telefona, redki so bili tudi osebni avtomobili. Če se je kaj zgodilo, če je bilo nujno poklicati zdravnika, rešilca, so se vaščani zatekli v karavlo. In večina oficirjev je bila pripravljena pomagati. Pomagali so tudi ob nesrečah, če se je v vasi kaj gradilo, sodelovali so s tamkajšnjo mladino.

Omejitev prostega gibanja so najbolj opazili tisti Slovenci, ki so v sedemdesetih letih v vse večjem številu začeli prihajati v Porabje. Generacije Porabcev, ki so odrasle v tem zaprtem svetu, so s tiho resignacijo sprejemale dano situacijo, kajti druge – življenja brez graničarjev – niso poznale. Mladi, rojeni po letu 1989, pa se,

József Béndek, poveljnik Uprave mejne straže, pobudnik muzeja

Otroci bodo poznali delo graničarjev le na podlagi muzejskih artiklov

hvala bogu, niso več srečali z graničarji na avtobusih, v križiščih, niso več videli »železne« zaves, kajti tega leta so jo odstranili z meje. Oni ta svet lahko spoznajo, če se ustavijo na nekdanji števanovski karavli.

Karavle so bile po vseh vaseh, razen Slovenske vasi in Andovcev. Ena od teh, števanovska, služi od 30. novembra kot muzej mejne straže. Idejo za muzej je dal in tudi izpeljal József Béndek, državni poveljnik uprave mejne straže. V otvoritvenem govoru je na kratko predstavil več kot šestdesetletno zgodovino mejne straže, ki je bila ustanovljena 14. maja 1945, njena zgodovina pa se bo v tej obliki delovanja končala 31. decembra 2007. S prvim januarjem 2008 bo namreč integrirana v policijo. Omenil je tudi nekaj pomembnih mejnikov v zgodovini mejne službe, prva taka letnica je bila 1962, ko se je služba poslovila od ruskih »gimnastjork« in je dobila lastno uniformo, leto 1989, ko so redne vojake na meji zamenjali prostovoljci, ter 1997, ko so se začeli pripravljati na članstvo v Evropski uniji.

Najbolj mi je bila všeč njegova misel, da so v 50-ih letih služili politiki, z bodečo žico in z minskim poljem so želeli na eni strani braniti socializem pred vplivi svobodnega sveta, na drugi strani so pa branili državo pred lastnimi državljani. Pred tistimi namreč, ki so si želeli v sobodo.

Marijana Sukič

Murska Sobota

TRIJE PREDSEDNIKI NA OBISKU

Ne zgodi se prav pogosto v Sloveniji, v Murski Soboti pa se še zagotovo ni, da bi jo hkrati obiskali trije predsedniki držav. Bil je novembrski petek, ko so Pokrajinsko in študijsko knjižnico obiskali avstrijski predsednik Heinz Fischer, novoizvoljeni predsednik Slovenije Danilo Türk in prvi slovenski predsednik Milan Kučan. Slednji je bil tudi povod za visoki obisk, ker je knjižnici podaril knjige, ki so se nabrale v njegovi knjižnici, ko je vodil državo. Za več kot 2300 knjižnih enot in slikovno gradivo, še največ iz osamosvojitvenih časov Slovenije, je bogatejša Pokrajinska in študijska knjižnica.

Skupinska fotografija treh predsednikov s soprogi in številnimi obiskovalci, ki so prišli na kratko in prisrčno slovesnost

Na slovesnosti so predsedniki v krajših nagovorih poudarjali, da Slovenija in Avstrija zelo dobro sodelujeta, za kar gre zasluga tudi bivšemu predsedniku Milanu Kučanu, ki je navezal državniške in osebne, prijateljske stike s Heinzem Fischerjem, tedaj predsednikom avstrijskega parlamenta. V tisti čas sodi tudi obnova Pavlove hiše - Kulturnega doma štajerskih Slovencev v Potrni pri avstrijski Radgoni. Za obnovo Pavlove hiše, ki bo prihodnje leto praznovala deseto obletnico zelo uspešnega dela, sta se skupaj zavzela Heinz Fischer in Milan Kučan.

Bivši predsednik Milan Kučan je povedal, da je knjige podaril »svojemu mestu«. Podrobnosti na razstavi knjig je predstavil predsedniku Heinzu Fischerju in avstrijskemu veleposlaniku v Sloveniji Valentinu Inzku

Sicer pa se aktualni avstrijski predsednik zavzema tudi za ustavne pravice koroških Slovencev. Novi slovenski predsednik Danilo Türk je zagotovil, da bo nadaljeval dobro sodelovanje med državama, kot profesor mednarodnega prava bo pomagal tudi slovenski manjšini v Avstriji, kajti na Koroškem ima vrsto dobrih znancev in prijateljev.

Tekst in foto: E. Ružič

SEŽIGALNICA - REŠITEV ALI PROBLEM?

Sežigalnica v Heiligenkreuzu predstavlja rešitev za (pre)veliko odpadkov, a problem za prebivalce (Porabske Slovence) in zavarovano naravo znotraj trideželnega parka Goričko-Raab-Örség.

Živimo v obdobju, v katerem se ves svet duši v raznovrstnih odpadkih. Tudi pri nas v Pomurju se soočamo s tovrstno problematiko saj letno proizvedemo približno 35.000 ton komunalnih odpadkov (ca. 900 železniških vagonov), ki jih v večini odlagamo na deponiji za nenevarne odpadke v Puconcih. Zaradi vse večjih količin odpadkov in omejenega prostora za deponiranje je potrebno nekaj narediti. Obstajata dve možnosti: sežig ali reciklaža.

Pri sežigalnici (sežig) se pojavlja problem, onesnaževanje okolja. Določene raziskave s Finske potrjujejo, da imajo sežigalnice negativen vpliv na zdravje ljudi, ki živijo v neposredni bližini sežigalnic (težave z dihalni). Znano je, da so posamezne substance v dimu sežigalnice rakotvorne (kadmij, dioksini itd). Razen tega imajo sežigalnice pri ljudeh negativen prizvok. Posebno težavo predstavlja tovarni promet, ki se pojavlja pri sežigalnicah, katerim dovažajo surovine (smeti) iz oddaljenih krajev. V Sloveniji se kar nekaj organizacij bori proti postavljanju sežigalnic, na primer v Trbovljah.

V naši neposredni bližini (v Porabju) se že vso leto vrti zgodba okrog načrtovane sežigalnice okrog načrtovane sežigalnice s kapaciteto 250.000 ton odpadkov na leto (ca. 20.000 smetarskih tovarnjakov), ki jo želijo postaviti Avstriji na svoji strani industrijskega parka Heiligenkreuz - Monošter. Objekt se nahaja v bližini tromeje med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo.

Temu posegu v prostor na-

sprotujejo okoljevarstvene organizacije iz Madžarske, Slovenije in tudi Avstrije. Ravno tako so se proti temu projektu izrekle lokalne oblasti na madžarski strani, nekaj njihovih evropskih poslancev in Porabski Slovenci. Vsi skupaj so tudi podpisniki Monoštrske izjave, s katero odločno nasprotujejo omenjeni sežigalnici.

Tako veliko nasprotovanje tej sežigalnici ima več vzrokov. Najbolj problematična je gotovo njena napačna lega v prostoru, saj se nahaja v nepo-

Slovenci imamo v tej zgodbi, zaradi dveh razlogov, posebno vlogo.

Prvi je gotovo naša manjšina (Porabski Slovenci), ki se je tej sežigalnici zaradi ogroženosti uprla. Porabci imajo pravico do zdravega in čistega okolja ter možnosti za razvoj. Z gradnjo načrtovane sežigalnice bodo te pravice močno okrnjene. Naloga Slovenije bi morala biti, da jih pri tem podpremo!

Drugi razlog je trideželni park, katerega del je Krajinski park Goričko, in je od mesta

sredni bližini sosednje države (Madžarske), kar je moralno sporno, saj ni primerno sosedom, ki se želijo ukvarjati s turizmom (terme Monošter), izpuščati "izpušne" pline iz nacionalnih (avstrijskih) odpadkov. Poleg tega je sežigalnica postavljena le streljaj od zavarovanega območja narave, trideželnega parka Goričko-Raab-Örség, vplivi bodo zagotovo segali vsaj na območje avstrijskega parka RAAB, ki se začne na Rabi, in ni oddaljen več kot 500 m od mesta, kjer naj bi stala načrtovana sežigalnica. Zadeva je sporna, saj bodo zavarovano območje obremenili, namesto da bi ga razbremenili. Na svetu ni primera, kjer bi v neposredni bližini trideželnega parka postavili tako veliko sežigalnico.

načrtovane sežigalnice oddaljen približno 6 km (zračna linija). V nacionalnem interesu Slovenije bi moralo biti, da ne pride do vplivov iz sežigalnice na zavarovano območje (degradacije) na ozemlju Slovenije (Goričko) in naša država bi morala temu primerno ukrepati.

Investitorji bi morali razmisliti o novi lokaciji v stran od meje in zavarovanega območja. Razen tega je problematična kapaciteta sežigalnice, kajti tako velike rabijo veliko surovin (smeti), ki jih v teh krajih ni, tako da v poštev pridejo samo velika mesta. Ni jim lahko, kajti podobni projekti drugod po Avstriji so bili s strani lokalnega prebivalstva zavrženi.

Simon Balažič

OBČNI ZBOR UPOKOJENCEV

Predsednica društva slovenskih penzionistov Marija Svetec

Porabsko slovensko upokojsko društvo je melo letošnjo zadnjo prireditev, občni zbor. Tao je bilau 25. novembra v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštri. Kak že vsigdar, zdaj smo se tó ob dvej vóri najšli. Naši upokojenci so v lepom številu prišli zdaj tó kak največkrat. Tao njim lepo zahvalim.

Najprva sam je pozdravila in ta pravla dnevni program, zato ka smo malo ovak napravili te popoldan. Najprva je skupina iz Prekmurja, iz vesi Selo, špilala.

Društvo ma že skurok 150 členov

Dosta lidi si je dalo zmejitri krvni pritisk ali cukar

Potem smo povabili doktorico Szecsei Nagy Kláro, naj nam ta povej, kak naj pazimo, branimo našo zdravje. Kak je nam lepau razlagala, smo jo poslušali v takšoj tijoči, da se je nišče ranč nej geno. Dosta zanimivoga nam je pravla, tak bi jo leko poslušali cejli zadvečerek. Gda je skončala, potistom smo ešče leko pitali, vsaki sam, če štoj ma kakšne probleme in doktorica je rada odgovarjala. Lepo se zahvalimo gospej Szecsei Nagy Klári, gda je vzela našo po-

vabilo in je prišla med nas. Za predavanjom si je vsaki leko dao zmeriti krvni pritisk pa cukar. Kak sam vidla, dosta lidi je bilau najgeri, če ma viski pritisk ali cukar. Zmejs smo pa nadaljevali občni zbor, gda je sekretarka Zveze Klara Fodor tapravla finanči del. Vsakšo leto bole težko leko gazdujemo s pejnazi doma, in tao je pri društvu tó tak. Dosta vse bi radi ponidili našim upokojencem. Pred prireditvami moramo računati, ka si leko privoščimo. Prosimo in dobimo pejnaze iz

več mejstaj, dapa tak se pravi, ka je nej pejnaz malo, nego vse je drago. Tao se bomo ešče zahvalili vsem samoupravam, Slovenski zvezi in vsem društvom, ki so nam dali pomoč.

Za volo toga ka moramo računati, smo zato na drugo leto tó planirali. Nej bi radi edno prireditev nej vöpstili, vüpamo se, da de šlo. Zahvalimo se, ka nam sami upokojenci tó dosta pomagajo, če kaj trbej delati ali pa spečti pogače ali pecivo. Bog plati

Če rejsan smo že penzionisti, plesati zatok dobro znamo

Gazdovanje društva porabski slovenski penzionistov

Na djilejši društva porabski slovenski penzionistov se je členom tau tü taprajlo, kelko pejnaz je melo društvo letos, od koga je dobilo penaze, na koj pa kelko je pocerilo, pa kak stogi zdaj. Društvo zdaj ma vsevküper 134 členov iz Porabja. Na Gorenjom Seniki 17, na Dolejnjom Seniki 12, v Sakalovci 13, v Slovenskoj vesi 32, v Monoštri 39, v Števanovci 15, v Andovci 2 pa na Verici 4.

Tau, ka so letos leko meli pet velki programov pa izlet na Vogrsko za soboške upokojence, so pomogli vsi, steri so njim s pejnazi tü pomagali. Tau smo tü spoštüvali, ka samau členi, steri so v društvu zvöjn članarine (tagdíj) ovak tü vcuj dajo svoje. Dosta pomorejo s tejm, ka muzikanta furt zveksöma oni sami plačajo vö, na leto dvakart so spekli trno dobre pogače, pokaraje, tau je velka pomauč. Zdaj pa na kratko od penez. Numere so zveksöma okroglene.

Društvo je letos vsevküper melo (malo menje kak) 1 milijaun 800 gezero forintov, s toga ške mora fašenski karneval s plesom tü napraviti leta 2008. Z lanjskoga leta (2006) je prišparano bilau 400 gezero, člani društva so s članarinov vcuj pomogli 250 gezero, Urad za Slovence zvöjn granice Slovenije 100 gezero, Javni sklad v Budimpešti pa 140 gezero forintov. Slovenska zveza, stera je napravla tau društvo pa ga drži za svojga, je dala 700 gezero. Slovenske samouprave v Porabji pa vsevküper 180 gezero, s toga je Državna slovenska samouprava 50, Števanovska ves 20, Monošter 20, slovenska samouprava na Gorejnjom Seniki 10, na Dolejnjom Seniki 30, v Sakalovci 20, v Slovenskoj vesi-Monoštri 20, v Andovci 10 gezero forintov.

Na djilejši smo se trno lepau zavalili za pomauč, posaba po imeni vsejn predsednikom slovenski samouprav (Martin Ropoš, Eva Lazar, Laci Bajzek, Laci Nemeš, Iľuška Bartakovič, Tibor Viniczay, Sándor Fodor, Karči Holec).

Ob tej priliki se tü lepau zavalimo pa njim želimo dobro delo naprej.

Klara Fodor

Klari Fodor pa Gyöngyiki Bajzek tó, dapa tao ne moremo zadosta zahvaliti njima, kelko delata za našo društvo.

Gda smo zgotovili, smo si vseli v restavracijo na večerjo in zabavo. Večerja je bila dobra, hvala vsem, ki ste jo napravili v künji in hvala kölnarcam in kölnarom,

ki ste nam prinesli na mize jedi in pijačo, hvala gospodi Fábiáni, da je vse to vodo. Meli smo se fanj, nam je Lajči Nemec redno igro pa davo dobro volau. Njemi tó lepou zahvalimo in ga čakamo drugič tó.

**Marija Svetec
predsednica**

Bizarna ideja

Na ljubljanskem pokopališču Žale je ljudem na voljo nova storitev. Od 5. novembra je možno spremljati pogrebne slovesnosti prek interneta in kupiti DVD s posnetkom pogreba. Storitve bi lahko prišla prav žalujočim, ki živijo na drugem koncu sveta ali se pogreba iz kakršnihkoli vzrokov ne morejo udeležiti.

Že po prvih dveh dneh se je izkazalo, da se, za nas mogoče bizarno idejo, ljudje že zanimajo, saj so v tajništvu pokopališča že dobili nekaj naročil. (Vir: Žurnal24)

D.G.

OD SLOVENIJE...

Janša in Türk pripravljena na sodelovanje

Predsednik vlade Janez Janša je po srečanju z novoizvoljenim predsednikom države Danilom Türkcom povedal, da sta se dogovorila za tesno sodelovanje zlasti v času, ko bo Slovenija predsedovala Evropski uniji. Po Janševih besedah je na pogovoru dobil vtis, da je sodelovanje korektno in da imata oba pred očmi isti cilj, »to je delo v dobro državljanov in državljanek Slovenije«. Po Türkovih besedah sta se s premierom pogovarjala predvsem o konkretnih zadevah glede sodelovanja EU.

V državni svet izvoljenih 38 od 40 državnih svetnikov

Volitve v 40-članski državni svet so se končale. Elektorji so na volilnih zborih izvolili 38 državnih svetnikov, ki bodo zastopali lokalne ter t. i. funkcionalne oz. poklicne interese. Izvoljenih je bilo 21 državnih svetnikov, predstavnikov lokalnih interesov oziroma občin, nato pa še 17 državnih svetnikov, poklicnih interesov. Sestava državnega sveta še ni popolna, saj je ustavno sodišče zadržalo izvedbo posrednih volitev za dva svetnika, predstavnika obalnih občin in samostojnih poklicev. Slednje na postopek konstituiranja novega sklica državnega sveta ne bo vplivalo.

23. slovenski knjižni sejem

V Cankarjevem domu v Ljubljani je bil med 28. novembrom in 2. decembrom 23. knjižni sejem. Na njem je bilo predstavljenih več kot 14.000 knjig, med njimi jih je 4.000 izšlo zadnje leto. Združenje Založnikov GZS-ja je podelilo Schwetnerjevo nagrado za življenjsko delo Slavko Preglu, poleg tega pa so podelili še nagrado za najboljši prvenec, in sicer Gabrieli Babnik za roman Koža iz bombaža. Najboljša mlada prevajalka je Nada Grošelj, ki je prepričala s prevodom Ugrabitev Prozerpine Klavdijana in Zgodovina branja Alberta Manguela.

Zdaj že tū tō daum mam

S tašnim mladim človekom sam se mejla srečo pogučavati v Mosonmagyaróvári, steroga sam včila ške na gorejnjojsenički šauli v osemdeseti lejtaj. Vendel Bočkor je zdaj 35-lejtni mladi, vözraščeni moški. Če bi mena stoj tau pravo, ka z njim gda svejta tak na leki leko napravim intervju, bi se stavila za cejli svejt. Nej bi prajla, ka se je rad včiu, ka je biu med najbaugšimi, najbola flajsnimi mlajši. Poglednimo ga gnes. Deset lejt daleč od dauma pa sva se v par minutaj zgončala vse pa vse v domanjoj seničkoj maternoj rejči.

• *Ti si že daleč nej tista generacija, stera je zavolo dela njala taum svoj daum v Porabji. Ka je tebé prineslo z Gorejnjoga Senika v Mosonmagyaróvár pa gda?*

»Zdaj deset lejt, ka sam es prišo. Moja žena je sé valaun. Una je tam bila pri žlati na Gorenjom Seniki pa té sva se srečala. Una je sestra žené od Tonija Temmela, Toni je Slovenec iz Porabja pa žive v tauj krajini.«

• *Maš velko držino, depa ti si k tomi vcuj navčeni, ka je vas tū dosta bilau doma.*

»Z ženauv mava štiri mlajše, najmenša je sedem lejt stara dekla, pojep je osem lejt star, pa dva vekšiva, eden sedemnajset drugi pa devetnajset. Vse štirge so eške z nama doma. Eške se vsi včijo, najvejši zdaj slejdnjo leto odi, drugi se pa eške tū vči.«

• *Nej vama je preveč težko tašno velko držino gora raniti?*

»Težko, težko! Trbej vkūp držati držino pa trbej penaze znati nut vtalati. Če ne vtalaš nut, té zaman. Pa tašno delo tū mam, sreča, ka dobro služim.«

• *Ti si gazda pri pejnazaj ali žena?*

»Badva sva gazda pri penazaj. Tašne nega, ka je tau moje, tau tvoje, vse gnako gé. Se pogučimo pa té, ka trbej nut plačati, tisto se nut plača. Drugo, ka ostane, trbej na gesti, na gvant pa eške ka trbej.«

• *Kak si leko daubo slōžbo, gda si gora prišo v Mosonmagyaróvár?*

»Tūj sam na žmetno daubo slūžbo, v dosti mejstaj sam probo pa nika nej. Doma sam se za lakatoša, ključavničara navčo vö. Té sam šaulo doj djau za burkoló sakmo. Tak sam té v fabriki delo. Zdaj pa že pet lejt delam v Avstriji. V Beči, Wieni, 80 kilometrov, vsakši den tá pa nazaj.«

• *Ka delaš taum?*

Tak, ka če bi v fabriko ūšla, bi telko penaz nej dobila. Dočas je leko doma gé, ka najmenša nej osem lejt stara. Potistim že, če šké, leko dé delat.«

• *Kak kaj živete doma?*

»Mamo svoj dom, nauvi ram smo kúpili.«

• *Gda si grato ti tak reden, delaven pa skrbeči človek? Držino maš v srcej.*

»Ge sam že té, gda sam eške doma bio, gda sam v Opel odo delat. Tam sam tō dobro

Vendel Bočkor z držino

»V sakmi delam, doj klademo parkete pa plošče (járólap).«

• *Ne pride ti drago paut?*

»Ne odim sam, več nas odi pa se ceringa razdeli. Fabrika tō plača, polonja. Vogrin gé naš prejdjen. Že petdeset lejt tavō odišo. V novini je bilau, ka un išče delavce pa smo ga gor pozvali.«

• *Ka pa žena, ona sploj dela, ka je velka držina?*

»Kaj pa nej delala, depa zdaj je doma. Če bi v fabriko ūšla pa bi šteri betežen biu, dva kedna pa več, nej more delat titi. Doma je na anyaságin gé.

slūžo. Mujs je bilau. Geste taši, ka v fabriki osem vör doj obredi pa té njemi tisto dojda. Po tistim pa guči, 'Ja, tebi naleki gé, ka ti vanej v Avstriji delaš.' Vsikši leko tū dela! Trbej probati! Če ne proba, té ne vej, ka gé. Nej najbaugše gé, depa človek mora delati. Vseposedik trbej delati, če v fabriki ali indar. Samo, ka nej ena plača. Tōj v fabriki osem vör doj obredi, dobi šestdeset gezero, nej vseedno. Ge pa delam dvanajset vör. Pa eške, če fejs mujs, doma znancom tō dém, če me zovejo.«

• *Kak leko dete domau na Senik?*

»Na leto tri-štirifart demo domau k mami na Senik, ali s cugom ali z avtonom, kak pride. Mati so sami doma, sedemdesettri lejta so stari. Sestre so bola pauleg, une večkrat dejo.«

• *Tebé nej sram, ka si Sloven? Stoj te doj gledó ali naupej?*

»Nej me je sram! Zakoj bi me bilau? Ge sam Sloven, tam sam se naraudo. Vsikši človek je enak gé, če je Rus, če je Sloven, če je ciganj. Zavolo toga me nikdar niške nej doj gledó.«

• *Vendi, ti tekoče gučiš slovenski, sploj ne mejšeš slovensko pa vogrsko rejč. Tebi nej čüda, ka doma v Porabji se pa z nisternimi mladimi ali tvojimi vrstniki ne more več pogučavati slovensko?*

»Več neškejo, se gor nesejo, bole kak trbej. Ranč človeka več ne spoznajo. Ge domau pridem, pa 'što tau gé', spita vajo. Mladi več ne spoznajo namé pa samo deset lejt, ka sam kraj prišo, ali pa me neškejo spoznati.«

• *Tak vidim, ka si srečen pa se dobro poznaš (počutiš) tū? Baugši maudoš maš kak gda si doma v Porabji biu?*

»Tau nej gvušno, ka bi doma tak vse emo. Če bi v fabriko odo, nej gvušno, ka bi delo emo več. Što vej, en dela, drugi ne dela, té keden déla, ov keden več nej. Gvušno, ka bi nej emo tašno slūžbo pa bi nej mogo telko sprajti kak tū. Tam vse bola doj dé, tūj pa zatok eške dun si človek bola delo najde.«

• *Gda »dēš domau«, gda se peješ na Gorenji Senik ali pa nazaj v Mosonmagyaróvár?*

»Tū sé tō pa tam ta tō. Tak človek brodi nazaj, večkrat. Brodi, ka je dun doma na Seniki daum. Depa zdaj že tū držino mam pa vse, zdaj že drugo gé. Zdaj sam že tū tō doma gé, zdaj že tū tō daum mam.«

Klara Fodor

VESELI PAJDAŠI V SAKALOVCIH

24. novembra, v soboto, popoldne je Sakalovska slovenska samouprava organizirala, kot vsako leto, jesensko kulturno prireditev, na kateri je nastopila gledališka skupina Veseli pajdaši iz Števanovca. Predstavili so igro z naslovom Največja vrednost, ki jo je napisal Laci Kovač.

Zgodba je bila zelo zanimiva in smešna, in tisti, ki smo bili tam, smo se ves čas smejali in uživali. Lahko smo ugotovili, da so največja vrednost „pejnezi“, ni dobro, če jih nimamo, ni pa dobro, če jih imamo veliko. Bolje je, če jih že imamo, da z njimi pomagamo drugim in smo zaradi tega srečni. In tudi to smo se lahko

Števanovski Veseli pajdaši so nastopili z igro »Največja vrednost«

naučili iz zgodbe, da so ponavadi revnejši ljudje bolj poštene kot nekateri bogati. Saj ti bogati samo vedno mislijo na to, kako bi še bolj povečali svojo imetje, ko pa pride nesreča, pa čakajo, da jim pomagajo ljudje, ki so jih prej opeharili.

Čestitke piscu igre in seveda tudi vsem igralcem. Mislim, da igrajo s srcem in pri tem tudi sami uživajo, ne samo gledalci. Po igri, ko jih je slovenska samouprava malo pogostila, sem pa lahko ugotovila, zakaj se imenujejo Veseli pajdaši. Vsi so zelo dobre volje in so res ena prava skupina. Sem slišala, da že pripravljajo novo igro in mi Sakalovčani že komaj čakamo, da drugo leto spet pridejo k nam.

Po predstavi je slovenska samouprava povabila gledalce na »posanco kujanoga vina«

Gledalci so se po predstavi lahko okrepčali s pogačami in v družbi kuhanega vina ali pa čaja malo poklepetali. Tisti, ki niste prišli, vam je lahko žal, mi, ki smo pa bili tam, pridemo tudi drugi!

Valerija Rogan

Pismo iz Sobote

VARAŠ SOBOTA

Dragi moji, ljublene moje! Že duga lejta vam pišem pisma iz Sobote pa sam vam od toga varaša eške nej kaj dosta vöovado, škem prajti, samo sam vam od nevoul pa varaški sumarij piso. Zato je zdaj čas, ka vam od Sobote kaj čednoga vküper spišem. Če je tou sploy mogouče. Zato ka, bole brodim, menje si leko vözbrodim, ka bi vam leko od Sobote čednoga napiso. Rejsan! Kak bi bili najboukši časi toga nej velkoga pa nej najbolje maloga varaša že zdavnik za nami.

Prvo, ka človeki spadne v oči, gda pride v Soboto, so baute. S šterogakoli kraja se nut pripelaš, so velke baute edna pri drugi. Tak si človek leko brodi, ka v toj Soboti živejo bogati lidge, ka telko baut majo pa ka leko v nji vsefele küpijo. Depa tou je ranč nej istina. Sobota pa njena krajina sta v cejlj Sloveniji med najbolje srmaškimi krajinami. Zato nam tej baute leko prekleto lažajo. Dobro, njajmo zdaj baute na njivom mesti pa pojmo tadale v Soboto. Na, zdaj je tü že nouvi problem. Kak nut v Soboto priti. Vej pa trbej čakati, ka se cug pripela ali pa ka se odpela. Rampe so tak dugo dožzaprejte, kak bi cejla soldačija šla skouzi Soboto. V tejm časi se naredijo nebesko duge kolone. Tak, ka se že skur pripelaš v varaš pa že znouva dola staneš, ka že pa de cug. Vej če srečo maš, nin za edno vöro si v Soboti. Depa ka bi človek delo v Soboti? Kak najprvo se leko čüdiva, kelko bank geste na ednom mesti v takšnom nej najbolje malom varaši. Če si dobro zbrodim, ji je že skur petnajst. Ja, znouva bi si leko stoj brodo, kak bogati smo gé Sobočanci, ka telko bank mammo. Depa od té bogatije sam vam že gučo. Tadale bi si leko poglednoli najlepši parkirplac v EU. Pa tou ranč srejdi varaša. Tak lejpi grab pa lüken, telko kamnov, telko praja pa blata nema nejeden parkirplac v EU. Tou mi leko vörvlete. Tou je že gé takša atrakcija, ka bi naš čeden župan mogo zapovedati, naj plača, sto šké tou našo atrakcijo videti. Zvün bank pa toga parkplaca pa ne vej, ka zakoj bi eške človek šou nut v Soboto. Na, mogouče bi si leko pogledno prejkskopane poštuje pa pouti pa eške kaj maloga bi se najšlo.

Leko, ka de sto znouva pravo, kak se norca redim iz Sobote pa ka norije pišem. Depa ge se rejsan spitavlem, ka za vraga leko sploy v Soboti vidiš pa ka za vraga leko sploy v Soboti delaš. Leko pigeš pa čakaš, ka čas pomalek ta dé. Tou, ka se leko pigé, tou vsikši vej, ka se pri nas pigé vseposedi pa za vsikšo priliko. Na, leko ojdiš kouli po bankaj pa si brodiš, kak bi do pejnez prišo. Leko se spotičes po velki bautaj pa si oči paseš na tistom, ka si ne moreš küpiti. Leko kuneš vse lüknje pa grabe na poštijaj pa na parkirplaci. Tak, ka brez brige! V Soboti se leko dela dosta toga.

Kak pa kaj varaš Sobota pa moja tašča Regina, trno čedna ženska? Ja, njiva se trno dobro razmejta. Una ide bar inouk na keden v Soboto. Tak, malo koulivrat. Za takšo priliko se lepou vözravna, si naredi frizuro pa odide po Soboti. Nin za osem vör domou pride. Po tistom moramo cejli teden poslušati, stoj je mrau, steri je steroj dejte napravo, sto se je razpito, sto od koga lagvo guči pa si od njega lagvo brodi, kelko vdovic ma nouvoga moškoga, stera je steromi moža spelala, pa vse takšo nouvo zvejmo od Sobote. Tak mi moja tašča Regina, trno čedna ženska, vsikši keden nutpokaže, ka vse se leko v Soboti dela. Čüdo, veliko čüdo!

Ostante mi zdravi pa lejpi!

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

V madžarskem parlamentu ne bo t. i. ženske kvote

Parlament je 28. novembra zavrnil predlog zakona o ženski kvoti, ki sta ga vložila liberalna poslanca Klára Sándor in Bálint Magyar. Po tem predlogu, naj bi zakon strankam predpisal, da morajo dati na volitvah na strankarske liste v enakem številu moške in ženske kandidate. Čeprav se poslanec ni bilo potrebno držati strankarske discipline, torej se je lahko vsakdo odločil po svojem prepričanju, je za predlog zakona glasovalo le 132 poslancev, med njimi tudi premier Gyurcsány, vsi člani vlade in ženske poslanke socialistične stranke. Pozitivno sta se odločila tudi predsednik opozicijske stranke in vodja poslanskega kluba FIDESZ Viktor Orbán in Tibor Navracsics. Zoper predlog je glasovalo 97 poslancev, vzdržalo se je 118 poslancev. To glasovanje je bilo na nek način tudi testiranje demokracije in se je pokazalo, da madžarski politiki zaenkrat še ne razumejo v zadostni meri Evrope, je povedala po glasovanju evropska poslanka Zita Gurmai, ki je obenem vodja ženske sekcije socialistične stranke.

Csaba Kákossy, kandidat za ministra za gospodarstvo

Sedanji minister za gospodarstvo János Kóka je pred meseci, ko so ga izvolili za predsednika liberalne stranke, najavil, da bo decembra zapustil gospodarsko ministrstvo.

Novi kandidat za ministra je Csaba Kákossy, ki se je 28. novembra zagovarjal pred gospodarsko komisijo madžarskega parlamenta. Za prednostne naloge si je zadal spodbujanje gospodarske rasti, zmanjšanje digitalne nepismenosti ter reforme pri Madžarskih državnih železnica (MÁV) ter avtobusnih podjetjih (VOLÁN). V vladi želi zastopati interese poslovnih sfer, kajti, po njegovem mnenju, je razvoj le-te pogoj za gospodarsko rast. Komisija je njegovo kandidaturo podprla s 15. glasovi za. En član je glasoval proti, osem se jih je pa vzdržalo.

Milan Vincetič

MIKLAUŠOVE SENJE

Cejle dneve sam meglaro kak spotrejti poloužek, te pa je kak zapovedano s cuga stoupo b-utoš Majči. Bui je otovorjeni kak nosački konj: v levi rou-ki je meo dva cekra, v pravo-ki kak šift velki kufer, na rbtu pa rukzak, zavolo šteroga je odo kak trdi bot.

»Velki si že zraso, leko bi mi pomago odnesti ete moje artikle ...«

Pogledno sam prouti oči, šteri pa neje pravo nej ja, nej nej.

»Artikle, bači Majči?«

»Za vsakšo ižo znam, ka nūca, znam tudi prešteti, ka si što želej v najbolje kmičnom kouti svoje glavé, zatou va se spoutoma stavljala, ka ne bi vse vlekla v mojo bouto ...«

Vekšoga veseldja mi neje mogo napraviti, če gli je bilou že za dober peden snega. Kak vōter sam se oblejko, oča pa je poisko vajat, s štero mi je obeso njegov kufer na pleča. Odo je pred menov kak snežni plūg. Če gli je bila šürka ter, ga je tūj pa tam zaneslo v snej. Njega zanaša od palinke, mené pa de vsakši časek na rit lūčo kufer, sam pomislo, a mi na kraj pameti neje prišlo, ka bi se začno toužiti.

Pri vsakši iži, štero je meo napisano na cedeli, sva se stavila samo za telko, ka je segno v svoj rukzak, za šteroga se mi je vidlo, ka nede nikdar prazen.

»Samo mi boutoš znajo, kak žakeu neje nikdar prazen,« se

je delau čednoga, »samo mi znamo kak vaga ena kila dve kili ...«

Zadovolno si je popravo klapoš pa se napouto k mlini, gde ga je že na pragi čako gazda z malo deklinico, štero ešče nigdar nejsam vido.

»Za tebé, Gizika, pa takše, kak si ti, pa ma samo moj inaš,« je navajeno segno v svoj rukzak po turbico cukrov.

Nejsam mogo premekniti oči z nje, pa tudi ona nej z mené. Potoupo sam se v njene zenice, bila je kak mala pupika, okrogloga lica, pa las, šteri joj nejsou bougali, pa drouvni rouk, bejlj, kak če bi bilé iz porcelana. Nikaj neje pravila, tudi oči neje spistila, na licaj pa se joj je napravila, kak če bi jo bilou sram, mala grabica.

»Nejma je, zatou,« mi je začno tomačiti boutoš, gda sva zavinoula v brejg, »že od rojstva, v varaši živé. Nekšni njegov dalejšnji rod je, šteri se skouz grizé med sebov.«

»Kak tou mislite?«

»Preprousto: nišče ne vej, gda pride, pa tudi nej, gda pa zakoj odide,« je povedo nekam v prazno. »Leko pa te napravi tudi nouroga, če gli nema živoga pa pravoga gezika,« je stisno skouzi zobé, ar je znao, ka ne morem odvrnouti misli od njej, pa naj ma ešče tak mrtvi gezik.

Gda pa sva bila skoron pri bouti, se je naidnou obrno.

»Pamet me že zapiščavle, tou je,« se je poškrabo, »se ti spoumniš, ka sam pravo maloj Giziki? Tou,« se je pokloncko po čeli, »ka ma moj mali inaš neka za njo ... Neka, ka ešče

neje vido živi svejt,« mi je začno vlejšti kufer s plejš.

Gda ga je oudpro, nejsam mogo priti k sebi. V velkom je bijo ešče menši kufer, v tom ešče menši, v štrtom, šteroga je najbolje pazljivo oudpro, pa je biu najmenši – zlati.

»Ka te pa z ovimi kufri?«

»Ka bi naj, raznesli jih boudo na sprotoletje, gda do pá šli v svejt ... Pa idi z zadnje strani, pa daj té kufer na mlinarovo spoudnjo oukno,« je zdigno rokou, kak če bi mi ščeo zapretiti, »samo Boug ne daj, ka bi pokukno v njega ...«

»Je v njom ešče eden?«

»Gde si pa vido, ka bi biu v zlatom kufri ešče bole zlati,« me je odpravo, »pa pout pod nogé, ka Miklauš ne pride prlej ...«

Ob pomisli na Miklauša, šteri de vūtro, me je strousilo od straja.

»Zdaj si njegov goloub,« je pokimno, »toga ti nede nigdar pozabo,« mi je položo žmetno rokou na rame, ges sam se pa trūdo, ka bi v njegvij očaj ešče bole zraso.

Drūgi den nejsam mogo priti k sebi. Na stolici ob stejni je sedela Gizika. Bila je ešče bole zaprejta v sebé, v náročji je varvala tisti moj zlati kufer, pouleg sebé pa je mejla ešče ednoga, tak velkoga, ka je biu tisti moj boutošov mali.

»Malo si rana, Gizika,« sam prisedo, »cuga ešče dugo nede.«

Zaglednola se je v mené kak srna: nekšni straj je biu globoko v njoj, čūto sam, ka ne more najti mira, ka bi se najrajši pogreznola v zemlou.

Vsigdar, gda sam povedo kakšno rejč, so se joj samo povejsile čobice.

Poloužila je svojo rokou na mojo pa se zaglednola skozi oukno. Iz žepke zimskoga kaputa je vzela blokec, pa začnila pisati z velikimi literami. Spitavala me je, kak mi je imé, napisala, ka dobro čūje pa razmi, samo povedati ne more, ka se trnok zahvalūje za té zlati kufer, šteri pa je gli njeni kak moj.

»Nikaj ne razmim, Gizika,« sam ji povedo na vūjou. »Pa mlinar rejsan ne vej, ka si tū? Te je leko sámo pūsto ...«

»Sama sam ...« je začnila pisati, gda je kak vījer blajnolo v čakalnicu.

Kak če bi zraso iz tal, se je postavio pred naja: bio je črni kak biks, rogato je z lanci, začno spitavati, kak joj je ime, koga čaka, če je vrla, če de leko povedala vse svoje greje ...

»Vej pa vidite, ka je Gizika kak angel,« sam nabejro.

»Vsakši ma grej, četūdi ma falijo vse roke,« je zagrmelo od vrkaj. »Ka pa tou, Gizika?« je segno po zlatom kufri.

Kak če nej bi biu pri pravi pameti, sam se zakado v njega, ga začno škrabati pa kričati, naj jo pri Boži voli pisti na mejri, on pa me je samo kak vūjš stisno v kout, me začno stiskavati za gut, ka mi je začnilo sfalivavati sape; priznam, vūjšlo mi je v lače, pa tudi kmica mi je spadnila, gda pa sam prišo k sebi, neje bilou več niti Gizike, niti tistoga vraga.

Na peroni je že pufkau cug, čūo sam, kak so loputnile dveri, kak je ovi opleto z lanci pa se zaganjo v zaprejti vagon, gda pa je peč potegnila, sam končno oudpro oči. Na stolici je ostao tisti njeni zlati kufer.

Nišče ne vej, ar ga je v sili pozabila vzeti ali pa ga je pistila nalašč.

Kak če bi biu zaklejšti, sam ga pomali oudpro.

»Mojbog, čista prazen je ...« sam zavzdejno.

»Zatou pa sta ga oba žmetno nosila ...« je zasopelo za menov.

Obrno sam se, ar mi je bio glas nekam poznani.

»Vi, vi ste bili, boutoš Majči?« nejsam mogo k sebi.

»Nej, mlinar. Že par dni sta si kak pes pa mačka. A nikaj neje pomagalo, Giziko niti sodni den ne more zadržati, kak tudi ges nejsam mogo mlinara ... V tej zlati kufer, tak mi je napisala, pa je ščela zapakejrati ... kak bi pravotiste ženske stvari ... Pa če mi vōrdješ ali nej, jij je zapakejrala ...«

»Če pa je ...« si nejsam dao valati.

»Neje, neje,« se je posmejno. »Če ti povem, ka je ščela, mi itak ne boš vōrvo: senje, Miklaušove senje, do šterij ranč vrag, vej si sam vido, ne more ...«

»Senje ...?«

»Senje, goloubek moj, tiste, za štere ščeš, ka se izpunijo.« je pokimno. »Vsakši pravi goloub pa zna, kam jih more odnesti. Ti si svoje prineso Giziki, Gizika je svoje kcoj djala, ka se skoron neje mogo zaprejti, gda pa ta se, kak sta se zdaj, srečala ...« me je ščeo pomiriti, ar sam pá nejevōrno segno v zlati kufer.

Te rejsan nejsam nikaj čūto, gnesden pa leko povem, ka neje biu prazen, ar vsakšo leto za Miklaušovo, gda ga pá odprem, sede na mojo oukno velki goloub, v senjaj pa se mi prikaže Gizika kak najvejša milost na tom svejti, štera de se mi gnouk svejta izpunila.

OTROŠKI

Da bi učenci bolje spoznali porabsko književnost

Predsednica šolske komisije obeh slovenskih krovnih organizacij Erika Glanz je na koncu prej-

joče, drugo pa smeji; Kraljevič in lepa Vida). Učenci sedmih in osmih razredov so prebrali štiri pripovedi iz Andovskih zgodb

Kviz se je udeležilo 29 učencev. Prva z leve je Martina Zakoč, ki je dobila posebno nagrado

njega šolskega leta pripravila načrt dela, ki je vseboval tudi spodbujanje učencev k branju domače, narečne literature. Tako smo potem tudi v našem časopisu objavili seznam del, ki naj bi jih učenci poleti prebrali, na začetku šolskega leta obdelali tudi s pomočjo svojih učiteljev, na koncu aktivnosti pa naj bi se pripravil kviz na podlagi prebranih del.

Dela za branje so bila sestavljena za razne starostne skupine.

Znanje učencev sta ocenili Erika Glanz in Klara Fodor

Nagrade je podelila višja svetovalka za porabsko šolstvo mag. Valerija Perger

Učenci petih in šestih razredov so prebirali pravljice iz zbirke porabskih pravljic, ki jih je zapisal Karel Krajcar (*Trije kmečki sinovi; Kralj, ki se mu eno o k o*

Karla Holeca (*Andovski vsakdan, Vodnjak, Smrt, Koline*), gimnazijci so se pa spoznavali z zbirko Srebrni breg treh avtorjev Ferija Lainščka, Milana Vincetiča in Milivoja Roša (*Srebrni breg, Stari Meleš, Lajčjeva pipa, Okna, Pokora*). Na

kviz se je prijavilo 29 učencev, 17 iz gornjeseniške osnovne šole (mentorica Ildikó Dončec Treiber), 9 iz števanovske šole (mentor Laci Domjan) in 3 iz monoštrske gimnazije (mentorica Irena Libric Fasching). Vprašanja za kviz, ki se je odvijal 28. novembra v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru, je sestavila Erika Glanz. V komisiji na samem kvizu sta sodelovali sekretarka Zveze Slovencev Klara Fodor in višja svetovalka za porabsko šolstvo mag. Valerija Perger.

Kviz je bil sestavljen iz dveh delov, učenci so najprej odgovarjali v pisni obliki na vprašanja

v zvezi s prebranim. Na ustnem delu so se lahko odločili, ali bodo odgovarjali na vprašanja ali bodo pripovedovali na podlagi pripravljene ilustracije.

Kar se je dalo splošno ugotoviti, je, da so se mentorji veliko ukvarjali z učenci, kajti pravljice in pripovedi so tudi skupaj prebirali in jih obdelali. Kljub temu pa je bilo veliko nihanja v znanju učencev. Nekateri (to je najbolj veljalo za učence petih in šestih razredov) so dobro obvladali vsebino in jim je tudi jezik delal manj težav, nekateri so se sicer veliko pripravljali, toda zaradi pomanjkljivega znanja tako narečja kot knjižnega jezika, to njihovo znanje ni prišlo do izraza, vse do takih, ki v ustnem delu enostavno niso bili pripravljeni sodelovati.

NAŠA ZLATA RIBICA

Svejt je čudno vküper napravljeni. Lidge ne võrvlejo najbole, ka bi se godili čüdeži. Depa po drugoj strani bi trno radi bili, ka bi se godili. Te je pa sploy nej čüdnö, ka v zlate ribice ne võrvlejo, bi je pa radi meli bar v bližnjom potoki. Pa ništerni ranč ne vejo, ka una rejsan tam živé.

BETEK

Kakoli obrnemo, žmetno bi najšli človeka, ka bi nej biu nigdar betežen. Edni so bole zdravi kak drugi. Edni pa so bole betežasti kak drugi. Depa vcejlak zdravoga človeka se žmetno najde. Na, lepou bi bilou, če bi vsi takši bili. Depa na žalost je nej tak. Pa kak je pri lidaj, je pri drugi živi stvaraj tō. Kak pri drejvaj pa travi tak pri svinjaj, kravaj pa pri ribaj tō. In nej čüdnö, ka je ednoga dneva zbetežala eške zlata ribica. Samo nagnouk je betežna gratala. Stoj se spozna na ribji betek, bi pravo, ka je dobila vodeno kijanco. Ja, začnila je kijati pa nej pa nej moglo enjati. Gda se je zgučavala z drugimi ribami, je tou tak vōvidlo: - Pri staroj vrbi aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii, se je eden rak aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii skur not v korenje aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii...

Kakoli je začnila gučati, skur nika je nej mogla zgotoviti. Edne ribe so se smedjale s toga, edne so jo čüdnö gledale, edne pa so brigo mele zavolo njenoga betega. Kak bi pa nej, vej pa se je zavolo njenoga aaaaaaa-pčiiiiiiijanja pomalek začno troutsiti cejli potok. Pa tak pomalek njim je tou aaaaaaa-pčiiiiiiijanje začnolö iti na mozgé. Ribam pa vsejmi živomi v potoki. Depa ribe nemajo svojga ribjoga padara. Kak naj njoj pomorejo? Kak naj se enja troutsiti cejli potok? Najprva so pitale moudroga staroga krapa. Nika je nej vedo povedati. Pa so spitavali staro moudro mreno. Una je eške menje vejdlä, ka naj se dela. Tak, ka so na konci prajli zlati ribici, naj enja kijati, ka njim na mozgé dē.

- Vej bi enjala aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii, če pa ne aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii, ne morem. Kak naj enjam aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii, če pa je moj aaaaaaaa-pčiiiiiiiiii....

Znouva je nej mogla zgotoviti tou, ka je škela prajti. Betek je nej škeu pa nej škeu taminiti. Na srečo je zlata ribica dun tak malo čedna pa je sama sebe zgrabila za rep. Sama sebe je prosila, naj sama sebe pisti. Pa če tak bou, si sama sebi spuni edno želenje. Pa je sama sebi želejla:

- Če se pistim aaaaaaa-pčiiiiiiii, mo enjala aaaaaaa-pčiiiiiiii za vse čase aaaaaaa-pč.

Vse je tiuma gratalo, eške tisti dugi iiiiinii na kraji kijanja je nejmi grato. Na, tak je zlata ribica na velko srečo cejlöga potoka sama sebi spunila želenje. Aja, pa od te tadale je potok znouva grato miren.

Miki Roš

Pri prvi starostni skupini (peti in šesti razred) je prvo mesto zasedel Adam Domiter iz OŠ Števanovci, drugo David Voura, tretje pa Betina Bajzek, oba sta iz gornjeseniške šole. Pri drugi starostni skupini (sedmi in osmi razred) je zmagala Aleksandra Gyeček, drugo mesto je zasedla Barbara Zakoč, tretje pa Laci Šooš. Dekleti obiskujeta gonjeseniško šolo, fant pa števanovsko. Pri gimna-

zijcih je postal prvi Laci Pinter, druga je bila Gabriela Labric, tretja pa Diana Holec.

Tako v znanju jezika kot snovi je pa zelo izstopala učenka gornjeseniške šole Martina Zakoč, zato se je komisija odločila, da jo za izredni dosežek nagradi s posebno nagrado.

Marijana Sukič

KAUT

MLAŠEČI

PETEK, 07.12.2007, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.00 OTROŠKI PROGRAM, 11.30 OSMI DAN, 12.00 MILJONAR Z JONASOM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DUHOVNI UTRIP, 13.40 KINGDOM, ANG. NAD., 14.25 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 BABAR, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: ČARODEJ, 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: GRADAŠČICA, IZOB. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 NOVOROJENČEK, KAN. DOK. SER., 18.35 ADVENTNI DNEVI - 7. DECEMBER, 18.40 KARLJ, RIS., 18.45 PINGU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ZAČNIMO ZNOVA, TV SERIJA, 20.30 NA ZDRAVJE! 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.15 NOVOROJENČEK, PON., 1.05 DNEVNIK, 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 INFOKANAL

PETEK, 07.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.20 PISAVE, 8.45 EVROPSKI MAGAZIN, 9.15 ČRNO BELI ČASI, 9.35 PETER BELL: MILIJON ČASOPISOV, NIZ. FILM, 11.25 SVETOVNI POKAL V BIATLONU, SPRINT (M), 13.10 MAGAZIN V ALPSKEM SMUČANJU, 13.40 ŠPORT SPAS, 14.10 SVETOVNI POKAL V BIATLONU, 15.40 GLAS EVROPE - SEDANJOST, DOK. ODD., 16.10 ZA ZLATIMI VRATI, FRANC. DOK. ODD., 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 ZDAJ!, 18.00 POROČILA, 18.05 PRIMORSKI MOZAIK, 18.30 ŠTUDENTSKA, 20.15 VESOLJSKA TEKMA, ANG. DOK. SER., 21.05 STATISTI, ANG. NAD., 21.35 SKRITI MEČ, JAP. FILM, 23.50 POKOL V HOLLYWOODU, AM. FILM, 1.30 GLAVA DRUŽINE, PON., 2.15 INFOKANAL

SOBOTA, 08.12.2007, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SLOVENSKI VODNI KROG: GRADAŠČICA, DOK. NAN., 13.40 ZALJUBLJENI V ŽIVALI, NEMŠ. POLJ. SER., 14.10 HANS CHRISTIAN ANDERSEN - ZGODBA O PRAVLJČARJU, DANSKA NAD., 15.00 PESEM PTIC TRNOVK, AVSTR. NAD., 15.55 SOBOTNO POPOLDNE, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 SOBOTNO POPOLDNE, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 8. DECEMBER, 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, EUTRINKI, 19.55 A FAMILY MURDER PARTY, FRANC. NAD., 21.30 ODKAR SI ODŠLA, ANG. NAD., 22.05 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.35 HRI-BAR, 23.40 HUFF, AM. NAD., 0.40 DAVEK PRETEKLOSTI, AM. FILM, 2.30 DNEVNIK, 2.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.10 INFOKANAL

SOBOTA, 08.12.2007, II. SPORED TVS
6.35 TV PRODAJA, 7.05 SKOZI ČAS, 7.15 PRIMORSKI MOZAIK, 7.40 ŠTUDENTSKA, 8.00 TEKMA, 8.55 VROČI STOL, 9.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 11.00 MAGAZIN DESKANJA NA SNEGU, 11.25 ZDAJ!, 11.50 VESOLJSKA TEKMA, ANG. DOK. SER., 12.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 14.30 Z GLAVO NA ZABAVO, 14.55 SP V BIATLONU, 15.55 SP V SMUČARSKIH SKOKIH, 17.45 MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV 2007, 18.40 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 20.00 KONCERT JANA PLESTENJAKA, 21.55 ALPE-DONAVA-JADRAN, 22.25 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST, DOK. SER., 22.55 SOBOTNO POPOLDNE, 1.05 BRÉZ PRAVIL, ARG. NAD., 1.55 INFOKANAL

NEDELJA, 09.12.2007, I. SPORED TVS
7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 PRISLUHNI MO TIŠINI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.30 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 9. DECEMBER, 18.40 POKEČ, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 19.55 SPET DOK. SER., 21.45 VEČERNI GOST, 22.35 ARS 360, 22.55 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.20 POMLAD, POLETJE, JESEN, ZIMA IN POMLAD, JUŽNOKOR. FILM, 1.05 DNEVNIK, 1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.55 INFOKANAL

NEDELJA, 09.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.00 SKOZI ČAS, 8.10 37. MEDNARODNI FOLKLORNI FESTIVAL BELTINCI: LE PLESAT ME PELJI 2007, 8.35 OB 50 LETNICI OTROŠKEGA ZBORA RTV SLOVENIJA, 8.50 POMAGAJMO SI, 9.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, 9.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 15.55 NOGOMET, TOTTENHAM - MANCHESTER CITY, 17.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 18.55 MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV 2007, 20.00 DOBRODOŠLI V TEHERANU, ANG. DOK. SER., 20.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 21.50 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.35 VSE PO PREDALČKIH, ANG. NAD., 23.25 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 0.45 INFOKANAL

PONEDELJEK, 10.12.2007, I. SPORED TVS
6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.55 ISKANJE POPOLEDNEGA MESTA, PORTRRET EDVARDA RAVNIKARJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SPET DOK. SER., 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 MEDVEDEK, RIS., 16.05 BISERGORA, LUTK. NAN., 16.20 KOŽA, DLAKA, PERJE, DOK. NAN., 16.25 SEJALCI SVETLOBE, OTR. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 DOGODIVŠČINE ŠIMPANZJE DRUŽINE, ANG. POLJ. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 10. DECEMBER, 18.40 ELI IN FANI, RIS., 18.45 ADI V MORJU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 VROČI STOL, 21.00 NAŠA ČETICA KORAKA ..., GLASBENO-DOK. ODD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OPUS, 23.30 GLASBENI VEČER, 1.00 DOGODIVŠČINE ŠIMPANZJE DRUŽINE, PON., 1.50 DNEVNIK, 2.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.55 INFOKANAL

PONEDELJEK, 10.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.00 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 12.40 SOBOTNO POPOLDNE, 15.25 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 16.10 OSMI DAN, 16.40 ARS 360, 16.55 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.25 GLAS EVROPE - SEDANJOST: CHARLOTTE IN THIBAUT, DOK. ODD., 18.00 POROČILA, 18.05 TEKMA, DEBATNA ODDAJA ZA MLADE, 18.55 TOTALNA RAZPRODAJA: SRIL VAS IMA RAD, DRUŽ. NAN., 19.25 Z GLAVO NA ZABAVO, 20.00 VOJNO SO POSNELI V BARVAH, FRANC. DOK. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 GLAS(BE)NI VEČERI NA DRUGEM, 23.30 ROŽNATE PESTI, MEHIŠKI FILM, 1.05 INFOKANAL

TOREK, 11.12.2007, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 DOGODIVŠČINE ŠIMPANZJE DRUŽINE, ANG. POLJ. SER., 12.00 VEČERNI GOST: DR. JANEZ GRAD, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VROČI STOL, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 TROJČICE: BEMENSKI GLASBENIKI, RIS., 16.10 MEDVEDKI: PRVI IZLETI, ČEŠKA DOK. NAN., 16.15 HOTEL OBMORČEK, RIS., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: TURN PRI PREDDVORU, DOK. ODD., 18.00 MODRO, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 11. DECEMBER, 18.40 FRANČEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 ČE IMAŠ GLAS, POJ!, DOK. ODD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POL POT IN POLJA SMRTI, ANG. DOK. ODD., 23.55 KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI, PON., 0.20 MODRO, 0.50 DNEVNIK, 1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.50 INFOKANAL

TOREK, 11.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.55 DOBER DAN, KOROŠKA, 13.25 Z GLAVO NA ZABAVO, 13.50 GLAS(BE)NI VEČERI NA DRUGEM, 14.50 STUDIO CITY, 16.20 PRISLUHNI MO TIŠINI, 16.50 GLAS EVROPE - PRETEKLOST, DOK. ODD., 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 KALEJDOSKOP, 18.30 AKTUALNO, 19.0 BILA SEM OTROK SONCA IN NARAVE - ZGODBE VILME BUKOVEC, 20.00 MUZIKAJETO: BOSSA NOVA, IGR.-IZOB. SER., 20.30 GLOBUS, 21.05 METRESE - SKRIVNA MOČ ŽENSK: PAPEŽEVA LJUBICA, NEMŠ. DOK. SER., 22.00 LOLITA, AM. FILM, 0.15 JASNOVIDKA, PON., 1.05 INFOKANAL

SREDA, 12.12.2007, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.00 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 KNJIGA MENE BRIGA, 11.00 KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: TURN PRI PREDDVORU, DOK. ODD., 11.25 MODRO, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ARS 360, 13.35 OPUS, 14.00 INTIMNE IZPOVEDI, DOK. FILM, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 MOBY DICK IN SKRIVNOST DEŽELE MU, RIS., 16.05 POD KLOBUKOM, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 12. DECEMBER, 18.40 ULICA SANJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 SREDINA FILMSKA USPEŠNICA: BELA GOSPA, SLOV. FILM, 21.15 VENČEK SLOVENSkih POPEVK, 21.30 PRVI IN DRUGI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 OMIZJE - SVETO IN SVET: PRAZNOVANJE V DRUŽINI PO RAZVEZI, 0.25 Z VAMI, 1.20 DNEVNIK, 1.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.20 INFOKANAL

SREDA, 12.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 11.50 ŽIVETI S KRONIČNO ČREVESNO BOLEZNIJO, 13.00 ZALJUBLJENI V ŽIVALI, NEMŠ. POLJ. SER., 14.00 HRI-BAR, 15.00 KONCERT JANA PLESTENJAKA S SPREMILJEVALNO SKUPINO IN SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, 16.55 GLAS EVROPE - PRIHODNOST, DOK. ODD., 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 ČRNO BELI ČASI, 18.20 DIAGONALE, 19.00 DRUŽINSKE ZGODBE: DRUŽINA PERGAR, 20.00 TARČA, 21.30 PIRAMIDE.BA, DOK. FELJTON, 21.50 LIGA PRVAKOV V ODBOJKI, ACH VOLLEY - PARIS VOLLEY, 23.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 0.30 INSPEKTOR WALLANDER: GENIALNI UM, ŠVEDSKA NAN., 2.15 INFOKANAL

ČETRTEK, 13.12.2007, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.40 Z VAMI, 11.35 OMIZJE - SVETO IN SVET: PRAZNOVANJE V DRUŽINI PO RAZVEZI, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZAČNIMO ZNOVA, TV SERIJA, 13.50 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SREBRNOGRIVI KONJČI, RIS., 16.05 KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 ADVENTNI DNEVI - 13. DECEMBER, 18.40 EDO IN MEDO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 MILJONAR Z JONASOM, 20.55 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OSMI DAN, 23.40 KNJIGA MENE BRIGA, 0.00 NEUSTAVLJIVI, AM. FILM, 2.10 DUHOVNI UTRIP, 2.25 DNEVNIK, 3.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.25 INFOKANAL

ČETRTEK, 13.12.2007, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 11.05 SP V BIATLONU (M) POSAMEZNO, 12.45 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 13.15 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: STOCKHOLM, DOK. SER., 13.45 DOBRODOŠLI V TEHERANU, ANG. DOK. SER., 14.35 SP V BIATLONU (Ž) POSAMEZNO, 16.10 EP V PLOVANJU, 18.15 POROČILA, 18.20 50 LET LETALSKE ŠOLE AJDOVŠČINA, DOK. ODD., 18.50 EVROPSKI MAGAZIN, 19.20 GLASBENO PLESNI DECEMBER ZA MLADE, 19.55 ČRNA GORA - DEŽELA PRIHODNOSTI, DOK. ODD., 20.35 EVROLIGA V KOŠARKI (M), UNION OLIMPIJA - MONTEPASCHI SIENA, 22.30 JASNOVIDKA, AM. NAD., 23.15 DOM ZA OBEŠANJE, JUG. FILM, 1.35 VISKI, URUGVAJSKO-ŠPANSKI FILM, 3.10 INFOKANAL

ADVENTNI ČAS

Naši starci so radi prajli: »Tau leto je ta fučnilo, so že dnevi vsakši den kratši. Pride adventni čas, mo šli vsakši den k zornicam, rorate mešam. Tou je čas pričakovanja, bo prišo rešenik sveta, mali Jezuš.«

Moja prababica so nej gnauk povedali, ka vören katoličanec ne ide samo na vüzem pa na božič v cerkev k meši, nego tou celo leto mora činiti. Mene so oni na tou včili, za celo mojo življenje so mi dali peldo. Če mi zdravje dopisti, rada odim k meši, za mene je posebej čudovit te adventni čas. Naše slovenske pesmi, svete, nabožne ali ljudske, so zame nika lejpoga. Pesem je lepota in velka vrednost. Pesem je duplanska molitev, ne moreš zgrešiti. Pri molitvi ti bole leko pride kaj na misli, če popejvleš, moraš samo na pesem koncentrirati. Babica so mi tou tō dostakrat povedali: »Nej je tisti kristjan, šteri je krščen pa ga spišejo v krstno knigo. Kristjan je človek, šteri v vsakdanešnjem življenji žive po veri, po boži zapovedaj.«

Preštejla sam v katoličanski novinaj, tedniki, gda je za pe-sem Sveta noč, blažena noč, župnikov pomočnik Joseph Mohr iz Obendorfa pri Salzburgu, sveti večer leta 1818 pro-so orgonista Franca Ksaverja Gruberja, naj go uglasbi (meg-zenésít). Orgonist se je včasi vcjujspravo k orglam pa je pri polnočnici tistoga leta prvič zazvenela ta čudovita pesem, štero do gnešnjoga dneva spejvamo po cejlom svejti. Pre-vedena je na več kak tristo jezike. Prvi pa jo je poslovenil triglavski župnik Jakob Aljaž. Mi smo pa leko hvaležni taumi triglavskomi župniki, ka je v slovenščini najšo tašne lejpe reči za Sveto noč, blajženo noč. Po cejlom sveti je melodija gnaka, besedila so pa različna. Dragi bralci časopisa Porabje, želim vam lejpi, tihi adventni čas, čas pričakovanja. Gda bi nam Odrješnik sveta prineso zdravje, mir, veselje, božji blagoslov po celom sveti.

Vera Gašpar

Porabje

**ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM**

**Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič**

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo
Urada RS za Slovence v zamejstvu
in po svetu ter Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine na
Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22
EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB